

Дзюблук // Світ фінансів. - 2014. - Вип. 3. - С. 7-19. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svitfin_2011_3_3

5. Макарчук І. М. Грошово-кредитна політика України на сучасному етапі [Електронний ресурс] / І. М. Макарчук // Молодий вчений. - 2015. - № 2(2). - С. 165-168. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_2\(2\)__41](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_2(2)__41)

УДК 339:732

*Мумладзе А.О.,
Кесарь Я.П.,*

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ

Сьогодні іноземні банки є невід'ємною частиною національного банківського сектору України, їх діяльність має значний вплив на стійкість, ефективність банківської системи, потенціал розвитку національної економіки.

Безумовно іноземне банківництво має як переваги, так і недоліки. Втім, зважаючи на особливості діяльності іноземного банківництва, багато країн світу застосовують певні обмеження щодо експансії іноземного капіталу в банківський сектор, які залежать від рівня розвитку останнього, ступеню інтегрованості національного господарства у світову економіку та світовий фінансовий простір, зрілості законодавчої бази й інших факторів.

Дослідження зарубіжного досвіду регулювання іноземного банківського капіталу в розвинених країнах дозволяє узагальнити наступне [1-3]:

- в основі прийняття рішень про активну лібералізацію зазвичай є підтримання або прискорення розвитку національного банківського сектору

шляхом зростання рівня конкуренції, припливу інвестицій, поширення новітніх банківських технологій;

- у процесі лібералізації більшість країн надає перевагу збереженню важелів впливу у випадку активної експансії іноземного капіталу, а саме обмежень на створення філій іноземних банків. переважною формою доступу на місцеві ринки банківських послуг більшості країн є дочірні структури, які повною мірою підпадають під дію національного законодавства;
- у багатьох країнах державні структури контролюють процес здійснення іноземних інвестицій у національний банківський сектор, використовуючи нормативно-правові обмеження, зокрема ліміти, квоти на участь нерезидентів у капіталі місцевих банків тощо;
- одним із найефективніших методів державного регулювання та впливу на активну експансію є обмеження переліку операцій, дозволених дочірнім структурам та філіям іноземних банків. Більшість розвинутих країн індивідуально підходить до допуску іноземних інвесторів на внутрішній фінансовий ринок, оцінюючи їх з точки зору відповідності національним економічним, політичним, соціальним й ін. інтересам країни.

Банківська система України є достатньо відкритою для входження іноземного капіталу. Всі банки незалежно від походження їх капіталу працюють в одному правовому полі, підлягають нагляду і контролю на загальних умовах. Згідно з нормативно-правовими актами в Україні можна створювати дочірні банки зі 100-% участю іноземного капіталу, з частковою участю іноземних інвесторів, а також філії і представництва іноземних банків. Також згідно зі статтею 24 Закону України «Про банки і банківську діяльність» [4] іноземні банки мають право відкривати філії та представництва на території України, якщо вони виконують певні умови. Дозвіл на відкриття філій іноземних банків – це, окрім того, вимога, яка передбачена при вступі України до СОТ, а також ст. 30 Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом. Але оскільки

представництвам заборонене здійснення банківських операцій, а філії не набули значного поширення, в Україні здійснюють свою діяльність банки з іноземним капіталом.

«Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» [5] визначено, що «частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків» оптимально має становити 20-25%. Значення в інтервалі 26-30% вважається задовільним, 31-35% – незадовільним, 36-40% – небезпечним, 41-60% – критичним, що призводить до втрати контролю над банківською системою з боку держави. Отже частку іноземного капіталу в банківській системі України, яка становить біля 55%, є критичною.

Аналіз динаміки притоку іноземного банківського капіталу в Україну та його структури дозволяє узагальнити, що, на жаль, в Україні відсутня виважена політика щодо залучення і контролю іноземного банківського капіталу. Слід відзначити, що державне регулювання іноземного банківництва – це не перепон для притоку іноземного капіталу. Якщо воно виважене та ефективне, то покращує інвестиційну привабливість, сприяє залученню іноземних інвестицій, підвищує конкурентоспроможність національної банківської системи, підвищує довіру клієнтів, сприяє інтеграції у світовий фінансовий простір тощо. В контексті цього держава має визначити політику регулювання іноземного банківництва, направлену на стійкість та ефективність національної банківської системи, зокрема шляхом удосконалення управлінських рішень щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки країни, контролю і надзору за банківською системою; удосконалення нормативно-правового регулювання іноземного банківського капіталу щодо прозорості, сприянню доброякісної конкуренції, захисту інтересів акціонерів і кредиторів, учасників ринку; удосконалення інституційної структури фінансової системи України; стимулювання інтеграції вітчизняних банків з іноземними; створення сприятливих умов функціонування іноземного банківського капіталу на регіональному рівні; забезпечення

ефективної системи боротьби з тіньовим сектором і протидії відмиванню «брудних» грошей й ін.

Література:

1. Maslennikov, E.I. Ensuring stability of Ukrainian banking system in context of institutional transformation / E.I. Maslennikov, I.A. Lomachynska, N.V. Bychkova // Науковий вісник Полісся. – 2017. – № 4 (12), Ч. 2. – С. 62-70.
2. Владичин У.В. Особливості правового регулювання іноземного банківництва: досвід Європейського Союзу / У.В. Владичин // Економіка. Фінанси. Право. – 2015. – № 10/2. – С. 43-48.
3. Онищенко, В.О. Регулювання іноземного капіталу в банківській системі: зарубіжний досвід та імплементація його в Україні / В.О. Онищенко, С.Б. Манжос // Вісник Національного банку України. – 2013. – № 11. – С. 16–21.
4. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 17.01.2001. Редакція від 4.05.2017 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України № 1277 від 29.10.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ME131588.html